

POORTAOL

Gratis vestingcourant voor- en door bewoners van de vesting van Woudrichem • Jaargang 23 • 31 maart 2025 • Uitgave van Stichting 't Poortaal

PROEFVAART NIEUW VOETVEER

Wat veel vestingbewoners waarschijnlijk niet weten is dat het voetveer naar Slot Loevestein jaarlijks zo'n 45.000 overzettingen doet. Een ruime verdrievoudiging ten opzichte van 2010 toen Veerman Toon Baks er mee stopte en Stichting 'Boven't Gat' het roer overnam. Om die groei bij te kunnen houden heeft de stichting een nieuw voetveer laten bouwen. Ééntje die helemaal voldoet aan de eisen van deze tijd: duurzaam, CO₂ neutraal en inclusief... dus ook voor mensen met een fysieke beperking die op een scootmobiel of driewieler willen overvaren. Bovendien onderhoudsvriendelijk en kostenefficiënt omdat er op het dak zonnepanelen liggen. Het ontwerp is van bureau Sinck & Leegwater uit Wageningen en het veer wordt momenteel bij Deame Shipyards gemaakt. Er kunnen maximaal 25 passagiers inclusief hun voertuig mee vervoerd worden. De passagiers dienen deze zelf op het dek te parkeren. En dat is een belangrijke verlichting voor de schippers die met de huidige boot de fietsen met de hand op het dek moeten tillen. Het elektrische voetveer is momenteel nog in de afbouwfase. Maar vanwege de bijzonder lage waterstand zal het morgenochtend naar Woudrichem afvaren. De ontwerpers van het veer willen namelijk weten of de laadklep

ook bij extreem laag water goed functioneert. Daartoe is men met spoed opzoek naar maximaal 25 vestingbewoners die in het bezit zijn van een fiets en/of scootmobiel en die bereid zijn op eigen risico aan deze test deel te nemen. Gegadigden kunnen zich morgen met hun vervoermiddel tussen 10:00 en 10:15 uur aanmelden bij Koffie Huske Boven't Gat. Ter compensatie krijgen zij na de testvaart, een gratis 20x overvaren knipkaart plus natuurlijk koffie en wat lekkers.

Boven afbeelding van prototype nieuwe voetveer met fluïstermotor en een dak van zonnepanelen. Onder afbeelding van de laadklep aan de voorzijde die morgenochtend getest gaat worden.

HUIS VAN DOKTER TINUS

Rijkswal 44 is een illustre pand. Wereldberoemd in Woudrichem en omstreken dankzij de TV-serie. En hoe bijzonder dat het een 5e huisartsengezin op rij gaat huisvesten.

Lucas en Els rectificeren gelijk, Lucas is nog geen huisarts, eind augustus studeert hij af. Hij is de 3e generatie in de familie Van Walree. Moeder Anneke met haar huidige praktijk en opa Rob en oma Ad(riana) waren zelfs allebei huisarts. Heel bijzonder, in hun tijd waren vrouwelijke (huis) artsen zeldzaam. Zij was vast een geweldig rolmodel, ook voor haar dochter.

Ik krijg de tour-de-luxe door het oude huis. Prachtig! En ook: jeetje, wat een klus gaat dit stel samen aan, met hun dochtertje Linde van 4 maanden. Daar zou niet iedereen het lef voor hebben. Ze wonen heerlijk in Utrecht maar wilden op termijn wel 'terug'. "Eigenlijk kwam deze kans 2 jaar te vroeg, maar ja. Toen opa Rob in mei overleed, gunde de familie ons gelukkig de tijd om na te denken."

Over hun plannen, vertelt Lucas dat hij het huis goed kent uit zijn jeugd met opa en oma. Zelfs de geur van dit oude huis is hem dierbaar. Dus was het best even schakelen om er anders naar te kijken. Ze hebben ervaring met verbouwen van een monument.

Die ruimte is ook Els gewend in haar ouderlijk huis, een boerderij in Almkerk. "We gaan niet in gevecht met het huis en gunnen onszelf de tijd om een juiste balans te vinden. Een thuis met respect voor het verleden." Als je door het achterstallig onderhoud kijkt is er zoveel moois, naast natuurlijk het weergalozе uitzicht. Maar het wordt wel een meerjarenplan en het duurt nog wel een jaar voordat ze hier wonen. Lucas en Els melden dat de oorspronkelijke bouwtekening van het huis nog spoorloos is. Dus als iemand een tip heeft? "Heel graag!" Tot slot de onvermijdelijke vraag: "Ga je je moeder opvolgen?" Het antwoord is helder: "Zover is het nog niet, maar als ik het weet krijgt Poortaal de primeur." Beloofd is beloofd.

J.Z.

In 1970 werd de Stichting Jeugd en -Volwassenenwerk "De Veste" opgericht die in mei van dat jaar het pand met dezelfde naam betrok. Voor onze 1ste digitale versie willen we graag in contact komen met mensen die daar nog leuke herinneringen aan hebben. Ook foto's zijn van harte welkom! Neem contact op via info@woudrichemvesting.nl of 06 53 20 60 99

Onder foto uit 2005: toenamlige redactie 't Poortaal toast op nieuwe activiteit "MAASI"

Onder foto eerste "MAASI" met Paula Jorritsma, wethouder Joost Kant en rechts Robert Salomons

"MAASI" 20 JAAR KRITISCH MET KOLDER

November 2025 is het precies 20 jaar "MAASI". Tijd om terug te blikken. Ik spreek Monique van de Ven (2de generatie) en Ronald van den Ende, die namens de redactie van 't Poortaal samen met Arjan van Dijk en Jaap Hartman destijds het initiatief nam.

"MAASI" is ontstaan uit het toen driejarige Poortaal. Een krant is eenrichtingverkeer en we misten het gesprek met bewoners." Inspiratiebronnen voor "MAASI" waren Tv-programma's als Woestijnruiters en Lagerhuis. De "MAASI" pioniers brachten lokale actualiteiten en bewonersbelangen gecombineerd met humor en muziek. "Zo gaat het nog", aldus Monique die aangeeft dat politiek voorheen een prominenter plek had. "Er woonden hier meer lokale politici, met de vesting hoog op de agenda." Met de ontwikkeling naar gemeente Altena werd de vesting onderdeel van één van 21 kernen. Uit die afstand groeide behoefte aan een krachtiger schakel tussen gemeente en vestingbewoners.

En zo ontstond het trio: Poortaal-"MAASI"-Vestinggouverneur. Ronald en Monique zien "MAASI" als soort deeldorpsraad. Het bestaansrecht is dat we zaken bespreken die leven bij vestingbewoners. Dat levert soms spannende discussies op. Als recent voorbeeld noemt Monique het hotel met aangebouwde serre. Er waren experts, veel vestingbewoners en er ontstond een stevig debat. Top! Met daarna altijd weer ontspanning met muziek of humor. In het verleden is zelfs een minister uitgenodigd voor een gesprek over lokale visrechten stammend uit 1362. Het is ook 'het ludieke' dat Ronald waardeert. "Bijvoorbeeld een interview met Sinterklaas in vrijetijdstenuë en precies tijdens dat interview renden marathonlopers door de menigte. Hilarisch." Monique roemt de muziek met vestingbewoonster Sybille als drijvende kracht. En altijd met teksten afgestemd op het programma. Terwijl Ronald en Monique in hun herinneringen duiken komen

mooie verhalen langs. Over vele vrijwilligers die zich inzetten voor decors, horeca, promotie en een 'post-"MAASI"-opvangteam'. Een wat? Jos Korthout met strandstoel onder een palmboom waar je kon bijkomen? Zoiets wilde je toch niet missen? Nog wensen? "MAASI" is voor iedereen met de vesting in het hart. Geboren en getogen of later in het leven hier je thuis gevonden. En ook als je denkt dat dit niet iets voor jou is." De volgende "MAASI" is komende donderdag 3 april en wordt weer een toffe avond met mooie verhalen van Piet Schaap, het vertrek van kermis en jaarmarkt uit de vesting en de RK kerk. Dus komt allen, gun "MAASI" jouw mening en ideeën met de oproep: denk mee over een nieuwe bestemming voor de kerk. J.Z.

UN HORTJE GELEJE

Mè de gekochte Lâp moest ik naor Bas de Klerepik. Ik schrok me kepot, wânt ik wou naor Gurrecum veur un nieuwe broek en nie naor Basse! Mâr moeders wil wâs wet; gin ontkomme aon, dus ik naor de Klerepik.

Toen ik bai z'n huîs kwâm zâg ik ut bordje âl aon de muur hânge mè de tekst: "Veur un moderne broek of un mâlse knain, daorveur motte bai Basse zain". Toen ik âchterom liep wâstie nêt mè de knaine doende. "Wâ motte" vroeg tie. "Un nieuwe broek" zee ik; "hier hedde de lâp". Bas bekeek ut en zee: "Nou, nie slecht, gao mâr op dâ kistje staon Aaïke, dâ 'k oe de maot neem, wânt mè jou hè 'k minder werrek dân mè de lânge Aai (en om z'n èège moestie nog lâche ok, mâr ikke nie). "Wâcht", riep ik, "d'r zit bloed op dâ kistje". "Och joh, net unne knain geslâcht; ik gooi d'r wel unne jutezâk overhene en nou râp gaon staon, zee tie".

BAS DE KLEREPIK DEEL 2

Hai viet zonne ijzere dûmstok en wou gaon mete. Wéér riep ik: "Wâcht, ok daor zit bloed aon". Jao, zee Bas, daor hè 'k net dieje knain mee âchter z'n ore geslaoge en nou mâk aon mânneke, wânt ânders lopt hêël de boel in de wâr. Op unne ouwe krânt schreef tie de maote op. "Zie-Zo, zee Bas, volgende week is tie klaor, ge kint 'm ophaole en dink t'r om, gelaik cinte meebring". De ândere week hè 'k m'n broek opgehaold, betaold en thuîsgekemme, aongetrokke. Tot grôôte schrik vân main en ok vân m'n moeder zaoge we dâ d'n êene pijp un hêël stuk korter wâs dân d'n ândere. Nou, mè zo'n hôôg-lêêg waoter broek

kon ik nie over straot, dâ begripte. We zain toen tóch mâr mè 't botje naor Gurrecum gegaon veur un nieuwe broek en m'n moeder het vân die broek vân Bas de klerepik nog un korte broek gemokt veur m'n jongere bruur en vân de pijp: 4 mooie knikker-zakskes veur ons âllemaol. Nao dut veurvâl kocht m'n vaoder âllêên nog mâr knaine bai Basse; die waore beter en goeiekôper!

âgge dâ mâr wit AM

• NIEUWKOMER •

Het is zaterdagochtend en er dringt al licht door de gordijnen. Het lijkt of ik in de verte muziek hoor klinken. Ik draai me nog eens om maar het geluid zwelt aan. Vrolijk getoeter wordt nu aangevuld met luid gezang. Carnaval, ja zeker, het is carnaval. Mijn bloed gaat sneller stromen. Het lawaai komt uit de Hoogstraat. Een hossende stoet feestvierders trekt voorbij, verkleed als arabier, of als pastoor met een pilsje in de hand, een zeemeermin, een gorilla, Siamese tweelingen en heel veel boerenkielen. Ik kom ogen tekort. Confetti dwarrelt door de lucht. Het duurt allemaal wat lang voor ik goed en wel wakker en aangekleed ben, Ik haast me de straat op maar er is niets meer te zien, alleen die man met zijn rare hoedje op is nog bezig de rommel op te ruimen. HG

SCHIPPERSPRAOT

"Wat een weer hè, al dagen regent het!" Er stond tegelijkertijd een wind van 5 Beaufort. "En wind" voegde ik er blij aan toe. "Nou, ook dat nog." Ik keek de walbewoner aan en haalde mijn schouders op. Een paar dagen later "Lekker weer hè!" Het was zonnig én bladstil, geen zuchtje wind. Wat je lekker noemt; klapperende zeilen en het schip dat hevig op en neer gaat op alle kunstmatige golven van de talloze speedbootjes waardoor de giek onvoorspelbare bewegingen maakt.

Geen touw aan vast te knopen voor de walbewoner en mij. We hebben vaak een totaal andere beleving van "het weer". "Alles wordt weer groen, heerlijk vind ik dat!" Ik volgde de vrolijke blik van de walbewoner en zowaar ik zag ook een dapper groen blaadje aan een tak van een boom. Tegelijkertijd zag ik ook dat het blaadje roerloos erbij hing. Hmm... geen zeilweer. Ik houd niet zo van de kleur groen wanneer de winter op zijn einde komt. Alles lijkt wel groen. De steiger en het dek. Soms is het glad

door die groene aanslag. Poetsen dus, maar eigenlijk is het hard schrobben, schrobben en nog eens schrobben. Het water kleurt groen en loopt via de spuigaten weg. Natuurlijk, eigenlijk is dit werk voor een groentje, een bakseuntje, en niet voor een schipper. De luie schipper pakt de hogedrukspuit en blaast het groen met grote waterkracht weg. Of is die schipper niet lui en wil hij niet aan het groene water herinnerd worden? "Groen Water" De schrik van elke zeeman! Dit zijn de omstandigheden waarin zeelieden ook zeggen "Wat een weer hè!" Huizenhoge golven die over het dek breken en hopelijk maar voor even het hele dek volledig uit het zicht laten verdwijnen. Alles kleurt groen van het zeewater. "Klaar, het ging lekker voor de wind", zei de walbewoner trots. "Ja, mooi" zei ik maar en bewonderde de keurig aangeharkte tuin. Wij varen op schepen met een giek en beleven "voor de wind" anders, het is niet altijd zo "lekker" door een kans op een klapgijp. "Blij dat jouw dek niet meer groen is?" Ik knikte. LF

SIAMESE TWEELING

Op oude kaarten en prenten uit de rijke geschiedenis van Woudrichem zien we steeds het belang van de scheepvaart voor onze stad. De verhalen van de riviervisserij, de handelsvloot, de tol en de veerdiensten zijn bij Woerkumers bekend en bemind, en de namen van de stad en de rivier worden vaak in één adem genoemd. Als Rijkswaterstaat vanaf 1990 de plannen voor 'Ruimte voor de Rivier' gaat uitwerken ontstaat voor Woudrichem de kans om de oude stadshaven – zoals fantasievol getekend op de kaart van Blaeu uit 1634 – opnieuw uit te graven. Deze kans wordt door het stadsbestuur en het waterschap met beide handen aangenomen, en onder de bezielde leiding van de grondleggers Worrell, Bakker, en Struik is de Stichting Historische Stadshaven Woudrichem al in 1998 een feit. Sinds de oprichting van de Stichting is er op de locatie tussen de vesting en de rivier een nautisch havenfront ontstaan met een bonte collectie varende maritiem erfgoed, steigers, een scheepshelling, werktuigen, een drijvende werfshuur en horecagelegenheid.

De 'liggers' en de passanten in de haven zorgen voor een aantrekkelijke dynamiek en bepalen zo mede het karakter van het slaperige vestingstadje. Als een Siamese tweeling passen de Stadshaven en de Vesting inmiddels bij elkaar. De haven is een verwijzing naar het maritieme verleden en een prachtige kans voor de toekomst. Een vers bestuur van de Stichting is zich sterk bewust van de fijne positie binnen de vesting en is bezig met aantal ambitieuze plannen. Samenwerking is daarbij het toverwoord. Met Museum de Rivier worden voorzichtig plannen uitgewerkt om tot een meer integrale samenwerking te komen. Een bezoek aan het museum zou dan met een stadswandeling gekoppeld kunnen worden aan een buitencollectie bij de haven, en zelfs eindigen met een vaartochtje met de Janus? Een toenemende vraag naar zomerse vaarverbindingen en veerdiensten van de haven naar 't Gatje en Slot Loevestein biedt weer kansen voor bijvoorbeeld de vishaler DD13. De Riveer zou dan deze mogelijkheid kunnen aanbieden op de toeristendagkaart van de RiveerApp.

Redactie 3 reporters:
Ewa Wildmark • Joyce Zuidam
• Ronald van den Ende •
Leo Sluimer • Arie Metz
• Leo Fliervoet •
• Fotografie:
• Leden van de redactie •
• Tekening Ineke Becht •
Digitale versie ontvangen?
info@woudrichemvesting.nl
of bel 06 - 53 20 60 99
't Poortaal-archief vind je oa op
www.woudrichemvesting.nl en
www.woerkumshoekske.nl
Uitgave van Stichting 't Poortaal

De werfshuur in de stadshaven krijgt in alle plannen een centrale rol en zal meer dan voorheen worden opengesteld voor leden en niet-leden, en voor jong en oud. Op een zoldertje liggen nog een 20-tal klompjes die voorheen werden gebruikt voor het klompjes-zeilen. Samen met de basisscholen wil de stichting deze traditie weer oppakken.

Hoe mooi kan het zijn! LS

